

Sayı : 2019/S.001

11.06.2019

Konu : Bağımsız Denetimin Hukuki Statüsü ve Müeyyideleri hk.

SİRKÜLER

(2019/001)

BAĞIMSIZ DENETİMİN HUKUKİ STATÜSÜ VE MÜEYYİDELERİ**Bağımsız Denetim;**

Finansal tablo ve diğer finansal bilgilerin, finansal raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu hususunda, makul güvence sağlayacak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla, denetim standartlarında öngörülen gerekli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanarak defter, kayıt ve belgeler üzerinden denetlenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanmasıdır. (660 sayılı KHK, md.2/f.1-b).

Bağımsız Denetime Tabi Olan Şirketler;

Bağımsız denetim zorunluluğu, 01/01/2013 tarihinde başlamış (TTK, md.1534/f.4) olup bağımsız denetime tabi olacak şirketler de Bakanlar Kurulunca ilk kez 23/01/2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan kararla belirlenmiştir. (Bakanlar Kurulu, 2013).

Bağımsız Denetime Tabi Olmanın Genel Şartları;

- Aktif toplamı **35 milyon Türk Lirası**. (Bir önceki Kararda 40 milyon ve üstü Türk Lirası idi)
- Yıllık net satış hasılatı **70 milyon Türk Lirası**. (Bir önceki Kararda 80 milyon ve üstü Türk Lirası idi)
- Çalışan sayısı **175 kişi**. (Bir önceki Kararda da 200 ve üstü idi)

Yasal Yaptırımlar ve Cezai Sonuçları;

6102 Sayılı TTK’nın denetime ilişkin hükümlerine göre bağımsız denetim yaptırmamanın sonuçları şunlardır;

- Şirketin finansal tablolarının hükümsüzlüğü,
- Şirketin feshi,
- Yöneticilere idari para cezası,

Faaliyet Raporunun Düzenlenmemiş Sayılması;

Denetletirilmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, düzenlenmemiş hükmündedir. (TTK Md. 397/2)

Finansal Tabloların Düzenlenmemiş Sayılması;

- *Kar dağıtamaz,*

Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması, anonim şirket genel kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. (TTK, md.408/f.2-d).

- *Sermaye artıramaz ve sermaye azaltamaz,*

Bağımsız denetime tabi olduğu halde bu denetimi yaptırmamış olan anonim şirket genel kurulunca doğal olarak yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil kullanılmasına dair kararlar alınamayacak alınsa dahi bu genel kurul kararlarının hükümsüz olduğunun tespiti davası açılacaktır. (TTK, md.447).

- *Mali tabloların genel kurul tarafından incelenmesi, tartışılması ve ibrası yapılamaz,*

Anonim şirketlerde denetçi seçilmemesinden doğacak zararlardan yönetim kurulu sorumludur. Limited şirketlerde eski TTK'da sorumlu müdür veya müdürler sorumludur.

Bağımsız denetim yaptırmayan şirketler ticaret sicilinin isteği ve asliye ticaret mahkemesinin kararıyla şirketin yönetim kurulunun feshi veya şirketin feshini isteyebilirler.

Anonim şirket ortaklarına bilgi alma ve inceleme yapma hakkı çerçevesinde, finansal tabloların ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, ortakların incelemesine hazır bulundurulması, finansal tabloların bir yıl süreyle merkezde ve şubelerde ortakların bilgi

edinmelerine açık tutulması, ortağın talebi halinde de gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun birer suretinin ortağa verilmesi zorunludur. Ortaklara tanınan bilgi alma ve inceleme hakkı, esas sözleşmeyle veya şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz. (TTK, md.437)

Konuyla ilgili olarak yayımlanan **Seri:X, 22 No.lu Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ**'in (Sermaye Piyasası Kurulu, 2006) 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen işletmelerin ve yatırım fonları ile konut ve varlık **finansmanı fonlarının yıllık finansal raporlarını bağımsız denetime tabi tutmak zorunda oldukları** belirtilmiştir.

- *Fon sağlayan şirketlere (Kredi verenler vb.) mali tablolar verilemez. Bu durumda kredi alınamaz,*

Uluslararası kredi kuruluşları ve derecelendirme kuruluşları bu raporları referans olarak kredi tahsislerini yapmaktadırlar. Ülkemizde de birçok bankanın uluslararası ortaklıkları da düşünüldüğünde bu konu kaçınılmaz olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fasıldaki AB müktesebatı bankacılık, sermaye piyasaları ve sigortacılık (bireysel emeklilik de dâhil olmak üzere) olmak üzere üç temel sektöre ilişkin düzenlemeleri içermektedir. (AB. Mali hizmetler 9. Fası)

Raporun Sunulması;

“TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu” standardına göre; düzenlenmesi gereken finansal tablolar; Finansal Durum Tablosu (Bilanço), Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu, Nakit Akış Tablosu ve Dipnotlardır. (KGK,2005).

Denetçi, TDS'lere uygun olarak şirketin finansal tablolarının, TMS'lere göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtıp yansıtmadığını denetleyecektir. (TTK, md.398/f.1, 515).

Denetçi, finansal tabloların yanı sıra yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığını ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığını da denetleyecektir. (TTK, md.397/f.1, 398/f.1).

Denetçi, ayrıca şirketin riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurup kurmadığını, kurulmuşsa sistem ve komitenin şirketin varlığını, gelişmesini ve sürekliliğini tehdit edebilecek gelişmeleri önceden saptamak için yeterli olup olmadığını, her iki ayda bir verilmesi gereken raporu verip vermediğini inceleyecek ve değerlendirecektir. (TTK, md.378, md.398/f.1).

Cezalar:

Seçilen denetçinin bağımsız denetime tabi şirketlere ait internet siteleri üzerinden duyurulmaması durumunda Türk Ticaret Kanununun 562. maddesinin 12. bendi gereği 1524. maddede öngörülen internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim kurulu üyeleri, **yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezası** ile cezalandırılır.

Para cezası günlük 20 TL -100 TL, 300 gün 6.000 TL, 30.000 TL dir. (TCK Md. 52/1 Her yıl güncellenir.) Ayrıca diğer mevzuatlarda 10.000 ile 250.000.-TL arasında şirket türünün özelliklerine göre para cezaları uygulanır denmektedir.

Sonuç:

Bağımsız denetime yasal olarak geçen şirketlerimizin bağımsız denetim sözleşmesi yapmaları gerektiği sonucuna varılmıştır.

Mehmet Emin TATLI

Kurucu, Sorumlu Ortak Baş Denetçi